

Dosarul nr. 3ra-782/22
2-21044666-01-3ra-03082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: Ig.Barbacari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, E.Palanciuc, V.Negru)

Î N C H E I E R E

12 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componentă:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Iulia Globenco, reprezentată de avocatul Vitalie Caldîba,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Globenco împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Rîșcani, mun. Chișinău, persoană terță Ciobanu Sergiu cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii unui act administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Iulia Globenco împotriva hotărârii din 21 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 26 martie 2021, Globenco Iulia reprezentată de avocatul Bînzari Liliana a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani, mun. Chișinău, persoană terță Ciobanu Sergiu, solicitând anularea refuzului G-534/20 din 09.12.2020, a Decizilor nr. 9/10 din 17.02.2021 și nr. 55/1 din 11.11.2020 și obligarea să emită o decizie prin care să stabilească un grafic de întrevederi dintre Ciobanu Sergiu și minorul XXXXX potrivit căruia acesta să ia minorul de la domiciliu său în ziua de sâmbătă a săptămânii pare și ziua de duminică a săptămânii impare, de la 10.00 până la ora 16:00, după care să-l aducă la domiciliu său (f.d.3-6, vol.I).

În motivarea acțiunii a indicat că, Ciobanu Sergiu, care este tatăl minorului XXXXX, la data de 29.09.2020 a depus o cerere către Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani prin care a solicitat stabilirea graficului de întrevederi în felul următor: Marți 18.00 - Miercuri 08.30; Joi 18.00 - Vineri 08.30; Sâmbăta 08.30 - Duminică 09.30. Ședința la care s-a examinat cererea lui Sergiu Ciobanu a avut loc pe data de 15.10.2020. La această ședință Ciobanu Sergiu a avut un comportament agresiv, iar membrii Comisiei pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani nu au intervenit, drept rezultat, afirmă

reclamanta că nu a avut posibilitate reală să-și prezinte punctul de vedere. Prin Decizia nr.51/10 din 21.10.2020, Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani a aprobat următorul grafic de întrevedere a copilului XXXXX cu tata : - în fiecare zi de marți și joi tata va lua copilul de la locul aflării acestuia la ora 17.30 și îl va aduce la domiciliul mamei la ora 20.30; - în săptămânile pare ale lunii (Conform Organizației Internaționale de Standardizare), vineri de la ora 17.30 până sâmbătă ora 20.30 tata îl va lua de la locul aflării acestuia și îl va aduce la domiciliul mamei; - în săptămânile impare a lunii (Conform Organizației Internaționale de Standardizare) duminică de la ora 10.00 până luni, ora 08.00, tata va lua copilul de la mama și luni îl va duce la grădiniță/mama. La data de 30 octombrie 2020, Ciobanu Sergiu a contestat Decizia nr.51/10 din 21.10.2020 la Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani, invocând că s-a admis imparțialitate și lipsă de corectitudine la luarea deciziei.

A comunicat reclamanta că a fost informată despre faptul că următoarea ședință la care se va examina posibilitatea modificării graficului de întrevederi stabilit prin Decizia nr.51/10 din 21.10.2020 va avea loc pe data de 11 noiembrie 2020.

Ținând cont de faptul că în ședința din 15 octombrie 2020 nu i se permise-se să vorbească, la data de 10 noiembrie 2020, prin intermediul cancelariei, a prezentat opinia sa formulată în formă scrisă, care, de fapt, constituia și o contestare a Deciziei nr.51/10 din 21.10.2020. Or, afirmă că a solicitat stabilirea unui anumit grafic de întrevederi a lui Ciobanu Sergiu cu fiul minor Ciobanu Artur, aducând și argumente în acest sens.

La 11 noiembrie 2020, Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani a emis Decizia nr.55/1 „Cu privire la modificarea programului de întrevederi a copilului XXXXX” prin care a abrogat Decizia nr.51/10 din 21.10.2020 și a aprobat următorul grafic de întrevederi: - În săptămânile pare a lunii, tata va prelua copilul de la locul aflării și îl va aduce la domiciliul mamei (în cazul în care copilul, din anumite motive nu va frecventa grădinița) la grădiniță; în zilele de Marți ora 17.00 până miercuri ora 08.00; Joi ora 17.00 până vineri ora 08.00, Sâmbătă de la ora 10.00 până duminică la orele 10.00; - În săptămânile impare a lunii (Conform Organizației Internaționale de Standardizare) tata va prelua copilul de la locul aflării și îl va aduce la domiciliul mamei (în cazul în care copilul din anumite motive nu va frecventa grădinița) în zilele de Luni ora 17.00 până marți ora 08.00; Miercuri ora 17.00 până joi ora 19.00; Duminică ora 10.00 până luni ora 08.00. Vacanțele, zilele de sărbători și zilele de naștere ale copilului și ale părinților vor fi petrecute la înțelegerea prealabilă și amiabilă a părinților, în mod echitabil.

Nefiind de acord cu graficul adoptat prin Decizia nr.55/1 din 11 noiembrie 2020, la data de 17 noiembrie 2020, a menționat reclamanta că a depus o contestație prin care a solicitat revederea lui.

La data de 09.12.2020 DPDC sect. Rîșcani a emis răspunsul nr. G-534/20 prin care a refuzat în admiterea contestației. Respectiv, consideră răspunsul nr. G-534/20 din 09.12.2020 drept unul formal, neargumentat, nu conține decât trimitere la normele de drept, fără a indica aplicabilitatea acestora cu circumstanțele de fapt ale cazului dat și fără a specifica în ce măsură acestea justifică menținerea

graficului de întrevederi ale lui Ciobanu Sergiu cu minorul XXXXX, aprobat prin Decizia nr.55/1 din 11 noiembrie 2020.

Drept urmare, la data de 11 ianuarie 2021 a expediat o cerere prealabilă prin care a solicitat anularea refuzului nr. G-534/20 din 09.12.2020 de a revedea programul de întrevederi al copilului minor XXXXX cu tatăl Ciobanu Sergiu, stabilit conform deciziei nr.55/1 din 11.11.2020; anularea Deciziei nr.55/1 din 11 noiembrie 2020 „Cu privire la modificarea programului de întrevederi a copilului Ciobanu Artur ”; stabilirea unuia din următoarele grafice de întrevederi dintre Ciobanu Sergiu și minorul XXXXX după cum urmează: I variantă - în săptămână pară Ciobanu Sergiu să-l i-a pe XXXXX de la grădiniță joi la ora 18.00 și să-l aducă la domiciliul său sâmbătă la ora 20.00; în săptămâna impară Sergiu Ciobanu să-l i-a pe XXXXX de la grădiniță vineri la ora 18.00 și să-l aducă la domiciliul său sâmbătă la ora 20.00. II variantă - în săptămâna pară Ciobanu Sergiu să-l i-a pe XXXXX de la grădiniță vineri la ora 18.00 și să-l aducă la domiciliul său sâmbătă la ora 20.00; în săptămână impară Sergiu Ciobanu să-l i-a pe XXXXX în ziua de duminică la ora 11.00 (după activitatea de robotică), iar reclamanta să-l i-a de la grădiniță în ziua de marți la ora 18.00.

În susținerea acestei cereri a invocat că DPDC sect. Rîșcani nu a ținut cont de interesul superior al fiului minor XXXXX nici la 11 noiembrie 2020, când a adoptat Decizia 55/1 și nici la 09 decembrie 2020 când a întocmit un răspuns absolut formal, fără nici/o motivare. Ținând cont de vârsta fiului minor, de necesitățile lui de educație, instruire, formare a deprinderilor corecte, sănătoase de viață, l-a instituționalizat pe Ciobanu Artur la Instituția educațională de învățământ preșcolar Prolego.

Potrivit programului stabilit și contractului semnat cu Școala Prolego, XXXXX se află în incinta Școlii Prolego în zilele de luni până vineri începând cu ora 09.00 și până la 18.00. Pe lângă Școala Prolego, XXXXX frecventează de 2 (două) ori pe săptămână în zilele de marți sau miercuri după finisarea programului la Școala Prolego, bazinul de înot, sau sâmbăta- duminica, în funcție de cum se convine cu antrenorul. Din luna mai 2020 de 2 (două) ori pe săptămână XXXXX are activități logopedice pentru a înlătura dificultățile de vorbire. Începând cu luna noiembrie 2020, în fiecare duminică XXXXX are activități de robotică cu durata de 1 (una) oră la Tekwill Academy Kids (de la ora 10.00 până la 11.00).

Astfel, a afirmat reclamanta că nu poate să-l priveze sau să-l limiteze pe fiul său de la niciuna din aceste activități.

Mai mult ca atât, XXXXX este încântat de tot ce face și toate activitățile îi sunt benefice, or, acestea contribuie la dezvoltarea armonioasă a lui sub aspect educational, la dezvoltarea intelectuală și fizică a lui precum și la integrarea lui în societate. În același timp, nu are nicio obiecție ca Ciobanu Sergiu să comunice cu fiul său, să participe personal la educația și instruirea lui. Dimpotrivă, chiar până la depunerea cererii de către Sergiu Ciobanu referitor la stabilirea programului de întrevederi, afirmă că dînsa era cea care încerca să păstreze legătura dintre fiu și tatăl său. Însă, programul de întrevederi care a fost stabilit prin Decizia nr.55/1 din 11 noiembrie 2020 este complicat, confuz și în detrimentul fiului din mai multe puncte de vedere. Or, membrii Comisiei pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani au aprobat un grafic care pune în pericol stabilitatea emoțională, confortul psihologic al fiului minor, dezvoltarea sa armonioasă. Aceștia au omis faptul că XXXXX la această vîrstă are mai multe nevoi, asigurarea

căroră îi dă sentimentul de securitate, de stabilitate în viață, de ordine, structură, de claritate, de apartenență la o familie, în final.

XXXXX are încă 3 (trei) ani, în curînd va face 4 (patru). Este încă mic, însă se află la vîrsta la care multe din activitățile cotidiene trebuie să înceapă să le facă de sinestătător și corect. Trebuie să însușească deprinderi de igienă personală, de spațiu intim, de responsabilitate pentru lucrurile personale (jucării, hăinuțe), de a-și face necesitățile fiziologice pe timp de zi și noapte. Pînă la aprobarea graficului din noiembrie 2020, menționează reclamanta că deja obținuse rezultate bune în acest sens în raport cu XXXXX. El are patul său aparte, adormea singur, cînd se trezea noaptea nu plîngea, înțelegea în care spațiu se află, știa cum să ajungă la camera de baie.

După ce XXXXX a început a fi purtat între două case peste o zi, au survenit multe schimbări în comportamentul său.

A notat reclamanta că la moment copilul nu adoarme dacă nu stă lîngă el. Noaptea se trezește și cere ajutor pentru a merge la baie, este confuz, nu se orientează unde se află. A devenit capricios fără motive.

De asemenea, membrii Comisiei pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani nu și-au pus întrebarea cum va fi realizat procesul de instruire, educație a minorului fiind purtat peste o zi în case diferite.

XXXXX frecventează grădinița. Acolo primește sarcini care trebuiesc realizate la domiciliu. Trebuie de urmărit ca ele să fie realizate. În situația în care în fiecare seară el își schimbă domiciliul, nu poate fi urmărit ca să fie duse pînă la capăt sarcinile. Șocul schimbărilor atît de frecvente este prea puternic pentru el, dar și pentru părinți în vederea adaptării de fiecare dată la o situație nouă. Exact aceeași situație se întîmplă și în cazul educării lui. XXXXX nu se simte acasă deja nicăieri. El se simte ca în oșpeție atît la mama cît și la tatăl său. Se pierde valoarea regulilor instituite. După cum a menționat supra, minorul începe să profite de această stare de lucruri și devine capricios.

A declarat reclamanta că, odată ce părinții locuiesc separat, fiecare are deja anumite reguli instituite în familie, o anumită ordine, o anumită cale de soluționare a problemelor. Dacă ar fi fost împreună, ar fi fost mai ușor de ajuns la un numitor comun, de coordonat în așa fel, încît XXXXX să nu resimtă existența anumitor diferențe. În situația în care se locuiește separat, dar și cînd el își schimbă atît de des domiciliul, este efectiv imposibil să identifiți o situație problematică și să o gestionezi în așa fel, încît să nu aibă impact negativ asupra comportamentului, confortului psihologic al fiului minor.

Reamintește faptul că XXXXX este atras în multe activități în cursul întregii săptămîni. Toate îi sunt benefice și necesare atît pentru instruirea sa cît și pentru dezvoltarea abilităților cognitive, de comportament, formarea deprinderilor unui mod sănătos de viață. Din cauza acestui grafic în săptămînile impare, în ziua de duminică tatăl său trebuie să-l ia la ora 10.00, cînd, de fapt, la această oră XXXXX deja trebuie să fie la Tekwill Academy Kids pentru activitatea de robotică. În săptămînile pare, în zilele de marți, XXXXX trebuie dus la bazin, iar tatăl său nu dorește să facă acest lucru. Din cauza graficului instituit, menționează reclamanta că timp real ca să poată comunica eficient cu fiul său, efectiv nu are. Toată comunicarea sa se limitează în a-l lua și duce la grădiniță. Deși, aparent, în cadrul realizării întrevederilor copilului minor cu părinții săi, nu se pune problema efortului și modului în care se complică/schimbă viața părintelui, în cazul său,

acest grafic nu-i dă posibilitatea să se ocupe cu adevărat de grijile și educația fiului, dar trebuie să urmărească care zi și căruia dintre părinți îi revine. Și mai grav e că trebuie să urmărească ca Ciobanu Sergiu să nu uite că trebuie să-l ia pe XXXXX de la grădiniță, să-l ducă la o activitate sau alta, să-l îmbrace, schimbe, să-l hrănească etc. Asemenea cazuri deja au avut loc.

Pe data de 14 decembrie 2020 Ciobanu Sergiu a uitat să-l ia de la grădiniță pe XXXXX, în altă duminică nu a venit la ora 10.00 să-l ia, a întârziat cu câteva ore, și a venit doar după ce dînsa l-a întrebat de câteva ori dacă vine să-l ia pe XXXXX. Respectiv, practic este imposibil să-și formeze un plan atît pentru sine personal cît și pentru fiu.

De asemenea, grădinița la care merge XXXXX nu asigură alimentația copiilor. Trebuie de-i pregătit boxa cu mîncare pentru toată ziua de acasă. Este o altă grijă pe care trebuie să urmărească ca Ciobanu Sergiu să o respecte în raport cu fiul.

A invocat reclamanta că nu are nimic împotriva comunicării lui Ciobanu Sergiu cu fiul minor XXXXX. Însă, în același timp, este sigură că acest grafic este în detrimentul tuturor intereselor fiului, nu realizează niciun punct din ceea ce constituie interesul superior al fiului. Dimpotrivă, a creat haos, incertitudine, disconfort psihologic pentru fiu. I-a perturbat tot programul și nu ajută la educarea și instruirea lui. Pentru ca să aibă loc o comunicare eficientă dintre Ciobanu Sergiu și fiul minor XXXXX sub aspect educativ- instructiv, pentru ca XXXXX să înțeleagă clar că în anumite zile se află la domiciliul mamei, iar în altele la domiciliul tatălui său, în așa fel, încît el să reușească să se orienteze în spațiu e necesar de distribuit altfel perioada de timp la care XXXXX se va afla la tatăl său.

A relatat că exemple ar fi că în săptămână pară Ciobanu Sergiu ar putea să-l ia pe XXXXX de la grădiniță joi la ora 18.00 și să-l aducă la domiciliul său sîmbătă seara la ora 20.00, iar în săptămâna impară Sergiu Ciobanu ar putea să-l ia pe XXXXX de la grădiniță vineri la ora 18.00 și să-l aducă la domiciliul său sîmbătă la ora 20.00. Sau, într-o săptămână Ciobanu Sergiu ar putea să-l ia pe XXXXX de la grădiniță vineri la ora 18.00 și să-l aducă la domiciliul său sîmbătă la ora 20.00, iar în altă săptămână ar putea să-l ia pe XXXXX în ziua de duminică la ora 11.00 (după activitatea de robotică), iar reclamanta să-l ia de la grădiniță în ziua de marți la ora 18.00.

Astfel, a considerat că, un asemenea program ar asigura posibilitatea ambilor părinți să fie mai mult timp cu fiul, să-și realizeze eficient și în mod real obligațiunile de părinte pentru educarea și instruirea lui; ar avea posibilitatea să se ocupe în mod eficient de interesele fiului și în același timp, ar avea posibilitatea să petreacă și timp liber cu el.

Respectiv, la data de 25.01.2021 a depus o cerere suplimentară la cererea prealabilă în care a indicat că, deși Decizia nr.55/1 din 11.11.2020 a fost contestată de ambii părinți, la data de 17 februarie 2021 Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani a adoptat Decizia nr.9/10 „Cu privire la cererea prealabilă a cet. Globenco Iulia, cazul copilului XXXXX, prin care a respins cererea prealabilă și a menținut Decizia nr.55/1 din 11.11.2020 „Cu privire la programul de întrevederi a copilului XXXXX cu tata Sergiu Ciobanu.

Consideră reclamanta că, refuzul nr. G-534/20 din 09.12.2020 de a revedea programul de întrevederi al copilului minor XXXXX cu tatăl Sergiu Ciobanu, stabilit conform Deciziei nr.55/1 din 11.11.2020 este neîntemeiat și pasibil de

anulare a actelor administrative contestate deoarece cerințele referitor la motivarea lor au fost ignorate în totalitate.

Astfel, în conținutul refuzului G-534/20 din 09.12.2020 nu s-a menționat niciun temei de fapt pentru care s-a respins cererea de revedere a Deciziei nr.55/1 din 11 noiembrie 2020 „Cu privire la modificarea programului de întrevederi a copilului XXXXX”. Însă doar indicarea normelor de drept care reglementează stabilirea programului de întrevederi, fără a explica în ce măsură se raportează acestea la o circumstanță de fapt sau alta, nu constituie motivare.

A mai invocat partea reclamantă că, în conținutul acestui refuz, se indică că „în procesul desfășurării procedurii de examinare a obiectului, specialiștii DPDC sect. Râșcani în cadrul ședinței Comisiei pentru Protecția Copilului pe marginea cazului copilului XXXXX, au luat în considerare propunerile, opiniile ambilor părinți ce țin de regimul zilei, starea de sănătate, programul de activitate al copilului etc, fapt consemnat în procesul verbal al ședinței.”

Totuși, a relatat reclamanta că, la 25.02.2021 a solicitat să i se asigure posibilitatea studierii tuturor materialelor acumulate pe cazul copilului XXXXX.

La data de 26.02.2021 i s-au prezentat trei dosare administrative G-428/20 din 29.09.2020, G-494 /20 din 30.10.2020, G-23/21 din 15.01.2021. La cuprinsul dosarului în niciunul din ele nu există vreun proces -verbal al ședințelor petrecute. Cu atât mai mult, refuzul și ședința la care s-a examinat cererea Iuliei Globenco din 17.11.2020, nu se regăsește în niciunul din aceste dosare. De asemenea, Decizia nr.9/10 Cu privire la cererea prealabilă a cet. Globenco Iulia, cazul copilului XXXXX adoptată de Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Râșcani la 17 februarie 2021 este neîntemeiată și pasibilă de anulare din următoarele motive: Ca și în cazul refuzului nr. G-534/20 din 09.12.2020 de a revedea programul de întrevederi al copilului minor XXXXX, Decizia nr.9/10 din 17 februarie 2021 este neîntemeiată.

Deși în cererea prealabilă s-au invocat multe motive pentru care s-a solicitat modificarea programului de întrevederi stabilit prin Decizia nr.55/1 din 11 noiembrie 2020, Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Râșcani s-a limitat la a enumera doar normele de drept fără a argumenta de ce nu a reținut argumentele aduse.

Cu referire la poziția lui Ciobanu Sergiu urmează a se reține lipsa de transparență și obiectivitate, nerespectarea drepturilor reclamantei ca parte a procedurii prealabile. Deși Ciobanu Sergiu își prezentase poziția sa în formă scrisă, comunică reclamanta că a aflat despre aceasta întâmplător. După ce, în ședința din 03.02.2021 și-a prezentat poziția și argumentele referitor la necesitatea modificării graficului de întrevederi, a început să vorbească Ciobanu Sergiu. El, de fapt a confirmat toate obiecțiile pe care le invocase reclamanta în cererea sa prealabilă, doar că considera că nu e nimic rău în aceea că minorul nu face temele pe acasă, că doarme împreună cu tatăl și nu separat, că e confuz pe timpul nopții, că primește sfaturi și indicații contradictorii de la părinți referitor la același fapt, că a încetat să frecventeze activitățile la care mergea înainte, că e în ordine ca copilul să manipuleze părinții, în special dacă aceștea locuiesc separat, că e în ordine ca minorul să audă certuri între părinți. Iar, după aceasta, șefa DPDC sect. Râșcani, mun. Chișinău, Sorina Miron a anunțat că în cadrul ședinței, Ciobanu Sergiu prezintă o poziție diferită decât cea pe care a prezentat-o în formă scrisă.

Drept urmare, reclamantei nu-i este neclar la care declarații s-a referit Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani și pe care le-a luat în considerare. Iar, lipsa unui proces -verbal care să reflecte acțiunile petrecute în cadrul ședinței Comisiei pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani crează și mai multe suspiciuni referitor la obiectivitatea și transparența deciziilor luate. Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani nu poate să-și argumenteze refuzul în admiterea cererii prealabile pe faptul că Globenco Iulia nu a considerat necesar să mai fie efectuată o evaluare psihologică primară a minorului XXXXX. Este neprofesionist din partea autorității publice să se eschiveze de la soluționarea problemelor ce apar între părinți referitor la graficele de întreveneri cu minorii prin asemenea argumente.

În situația în care deja era efectuată o evaluare psihologică primară a minorului XXXXX, când însăși conducerea autorității publice recunoaște că nu sunt în stare să asigure o evaluare psihologică adecvată, când nu întreprinde nimic în sensul soluționării litigiului, și, cel mai important, asigurarea interesului superior al copilului, este evident că actele emise nu sunt întemeiate. Or, indică reclamanta că, motivele pentru care a solicitat anularea actelor administrative sus-menționate și modificarea graficului de întreveneri stabilit prin Decizia nr.55/1 din 11 noiembrie 2020 în sensul reducerii perioadei de timp în care minorul Ciobanu Artur să se afle cu tatăl său sunt actuale.

În continuare, Ciobanu Sergiu ignoră activitățile instructiv-educative ale minorului XXXXX. Nu face activitățile rămase pentru acasă cu el, îl duce cu întârziere la grădiniță, nu-l duce nici la activitățile extra curriculare, care sunt necesare minorului. XXXXX are dificultăți de vorbire din care cauză are activități suplimentare cu logopedul. Din cauza programului actual, reclamanta este nevoită să coordoneze de fiecare data alte zile cu specialistul, deoarece Sergiu Ciobanu consideră lipsite de importanță aceste activități, asta în pofida faptului că XXXXX are progrese evidente în vorbire și comunicare de când frecventează aceste activități, vorbește mai bine, reușește deja să formuleze propoziții lungi și complexe.

Suplimentar, evidențiază că, Ciobanu Sergiu nu se ocupă de educația și instruirea minorului, el efectiv sabotează tot ce face dînsa în interesul minorului. Pe lîngă aceasta devine tot mai evident faptul că minorul XXXXX are nevoie de stabilitate în viața sa, este confuz referitor la domiciliul său.

În final, concluzionează reclamanta că, deoarece pe parcursul acestei perioade de timp, Ciobanu Sergiu prin toate acțiunile sale a demonstrat că are o atitudine distructivă față de educația și instruirea minorului XXXXX, că schimbarea atît de frecventă a domiciliului minorului îi crează disconfort și confuzie, este necesar să fie modificat graficul de întreveneri în așa fel încît minorul să nu rămînă peste noapte la Sergiu Ciobanu, iar o zi în săptămînă pentru a se întîlni cu el e suficient.

Alte erori admise de Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani e depășirea termenului de examinare a cererii prealabile.

Toate argumentele pe care le-a adus în sensul anulării refuzului nr. G534/20 din 09.12.2020 de a revedea programul de întreveneri al copilului minor XXXXX cu tatăl Sergiu Ciobanu, stabilit conform Deciziei nr.55/1 din 11.11.2020, Deciziei nr.9/10 Cu privire la cererea prealabilă a cet. Globenco Iulia, cazul copilului

XXXXX adoptată de Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul DPDC sect. Rîșcani la 17 februarie 2021 sunt valabile pentru anularea însăși a Deciziei nr.55/1 din 11.11.2020, or, urmare a graficului insitutit prin această Decizie au apărut toate probelelele.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 21 decembrie 2021, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea.

Din materialele pricinii se atestă că, hotărârea contestată a fost pronunțată la data de 21 decembrie 2021 (f.d.117, vol.II), cererea de apel a fost înregistrată la data de 04 ianuarie 2022 (f.d.118-138) și reieșind din faptul că apelul conține obiectul cererii și cel puțin o precizare sumară cu privire la natura pretinselor încălcări admise pe prima instanță, instanța de apel a conchis că apelul a fost depus în termenul prevăzut de lege.

Prin decizia din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Iulia Globenco împotriva hotărârii din 21 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că potrivit art. 17 din Legea nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului, copilul separat de un părinte sau de ambii părinți, care locuiește în Republica Moldova sau în oricare altă țară, are dreptul să întrețină relații personale și contacte directe regulate cu cei doi părinți ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

În conformitate cu art. 58 alin. (1) Codul Familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Art. 18 alin.(1) din Legea nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului, legiferează că, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspundere principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

Potrivit art. 60 alin.(1), (2) și alin.(4) Codul Familiei, părinții au dreptul și sînt obligați să-și educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. Părinții poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a copiilor și au prioritate la educația lor față de oricare alte persoane. Litigiile dintre părinți privind educația și instruirea copiilor se soluționează de către autoritatea tutelară locală, iar decizia acesteia poate fi atacată pe cale judecătorească. Autoritatea tutelară locală recomandă părinților să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului.

Conform art. 57² lit.a) Codul Familiei, autoritățile tutelare sunt autoritatea tutelară teritorială – secțiile/direcțiile asistență socială și protecție a familiei/Direcția municipală pentru protecția copilului Chișinău. În municipiile Bălți și Chișinău, autoritățile tutelare teritoriale exercită și atribuțiile de autoritate tutelară locală, cu excepția unităților administrativ-teritoriale autonome din componența acestora, în cadrul cărora atribuțiile de autoritate tutelară locală sînt exercitate de primarii unităților administrativ-teritoriale respective.

În conformitate cu art.64 alin.(1) - (2¹) Codul Familiei, părintele care locuiește împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil și celălalt părinte care locuiește separat, cu excepția cazurilor cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică și psihică. Părinții au dreptul să încheie un acord privind

exercitarea drepturilor părintești de către părintele care locuiește separat de copil. Litigiile apărute se soluționează de către autoritatea tutelară teritorială, care stabilește un program de întâlniri, iar decizia acesteia poate fi atacată în instanța judecătorească, care va emite hotărârea respectivă. Părinții pot, din inițiativă proprie sau la recomandarea autorității tutelare teritoriale, să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului. La stabilirea programului de întâlniri se ține cont de atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, de vârsta copilului și frecventarea studiilor/participarea la activități extrașcolare de către acesta, de calitățile morale ale părinților, de relațiile dintre copil și fiecare părinte, de proximitatea domiciliului părintelui care locuiește separat de copil, astfel încât drepturile părintești să fie exercitate într-un mod echitabil.

Instanța de apel a constatat că, Comisia pentru Protecția Copilului din cadrul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului a sectorului Rîșcani la luarea deciziei nr.55/1 din 11.11.2020, și-a exercitat dreptul discreționar în corespundere cu art.16 Cod administrativ, iar decizia luată corespunde principiului proporționalității prevăzut de art.29 Cod administrativ.

Astfel, referitor la pretinsa nerespectare de către autoritatea publică a principiului statuat la art. 31 din Codul administrativ, potrivit căruia actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate, aspect invocat de instanța de fond în hotărârea contestată, instanța de apel a relatat că decizia nr.55/1 din 11.11.2020 emisă de Comisia pentru Protecția Copilului din cadrul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului a sectorului Rîșcani este suficient de motivată și detaliată, fiind indicate toate temeiurile ce au justificat emiterea acesteia, ținând cont de situația de fapt, de interesul superior al copilului minor, de Raportul de evaluare psihologică, cât și de recomandările Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității.

Examinând admisibilitatea recursului depus de către Iulia Globenco, reprezentată de avocatul Vitalie Caldîba în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când: recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Articolul 245 alin. (1) Cod administrativ indică că recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Iar, alin. (2) art. 245 Cod administrativ, prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Pentru a înțelege sensul pe care legiuitorul a dorit să îl dea sintagmei „decizia instanței de apel” din art. 245 Cod administrativ, este necesar de explicat

că prin noțiunea de „decizie” se subînțelege atât dispozitivul deciziei instanței de apel, cât și decizia motivată a instanței de apel.

Or, din coroborarea art. 191 alin. (4), art. 40 alin. (3) și art. 245 Cod administrativ rezultă inechivoc că, după examinarea cererii de apel, instanța de apel adoptă decizia în formă de dispozitiv, adică componenta structurală a deciziei instanței de apel careia i se dă citire la pronunțare și nu reprezintă altceva decât reproducerea integrală și întocmai a soluției adoptate în urma deliberării, calea și termenul de atac. Iar motivarea, în scris, a deciziei adoptate are loc în termenul specificat la art. 240 alin. (3) Cod administrativ. Asta, deoarece motivarea recursului se depune doar după notificarea deciziei motivate a instanței de apel, întrucât, numai după acest moment, partea interesată ia cunoștință nu numai de soluția materializată prin dispozitivul deciziei instanței de apel, dar și, în mod efectiv, de considerentele cuprinse în decizie

Raportat la cele expuse supra, este cert că legiuitorul a prevăzut depunerea recursului separat de motivarea acestuia, respectiv, termenul de declarare și cel de prezentare a motivării recursului curg din momente diferite (dies a quo), și anume: în temeiul art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, de la notificarea dispozitivului deciziei instanței de apel, sub sancțiunea art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ – recursul se declară inadmisibil, în special, când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Din actele cauzei rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la data de 18 mai 2022.

Totodată, prin extrasul poștei electronice, se atestă că la data de 24 mai 2022 instanța de apel a expediat în adresa vitaliecaldiba@yandex.ru, copia dispozitivului deciziei din data de 18 mai 2022, în care i s-a explicat calea și termenul de atac al deciziei adoptate. (f.d. 198).

În acest context, este de menționat că în corespundere cu prevederile art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție, prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Prin prisma art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor.

În acest sens, instanța de recurs precizează că art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, reglementează o atare modalitate de comunicare a actelor judecătorești. Pentru aplicarea acestor norme de drept procedural, este necesar ca acest mijloc să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui. Așadar confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătorec. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul pre-citat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități. Cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta

este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

Prin urmare, se atestă că dispozitivul deciziei din 24 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificat avocatului Vitalie Caldîba, reprezentantul recurentei Iulia Globenco în momentul expedierii prin intermediul poștei electronice, adică la 24 mai 2022.

Însă, distinct acestor circumstanțe, Iulia Globenco, reprezentată de avocatul Vitalie Caldîba nu a prezentat recursul conform prevederilor art. 245 alin. (1) Cod administrativ, dar a prezentat doar motivarea recursului la Curtea de Apel Chișinău la data de 19 iulie 2022.

Cu titlu subsidiar, instanța de recurs notează că faptul recepționării deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău de către avocatul Vitalie Caldîba, reprezentantul recurentei Iulia Globenco la data de 22 iulie 2022 (f.d.201), nu constituie temei de prelungire a termenului de procedură, or, termenul de contestare curge de la momentul notificării deciziei prin intermediul poștei electronice, la data de 24 mai 2022 și în cazul în care nu recepționase decizia motivată a instanței de apel, recurentul era obligat să depună recurs conform art. 245 alin. (1) Cod administrativ, iar ulterior să prezinte motivarea recursului.

Articolul 245 alin. (2) din Codul administrativ reglementează situația când recursul depus conform prevederilor alin. (1) art. 245 a fost depus nemotivat din cauza neprezentării de către instanța de apel a motivării deciziei, care potrivit alin. (3) art. 240 din Codul administrativ se motivează în scris în termen de 30 de zile de la data pronunțării.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că în conformitate cu art. 24 alin. (1) Cod administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Mai mult, este de menționat că potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

În conformitate cu art. 36 alin. (2) Cod administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Sub acest aspect, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează că avocatul Vitalie Caldîba, reprezentantul recurentei Iulia Globenco a cunoscut despre decizia din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău și prin urmare, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorant cu desăvârșire, care în consecință a generat omiterea termenului prescris la art. 245 alin. (1) Cod administrativ.

Conform art. 65 alin. (1), (2) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Astfel, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

La caz, Iulia Globenco, reprezentată de avocatul Vitalie Caldîba nu a depus cerere privind repunerea recursului în termen, în sensul art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ și nici nu a prezentat probe concludente și pertinente în vederea argumentării omiterii termenului legal, motiv din care recursul necesită a fi declarat inadmisibil.

Or, în cazul acceptării unui recurs tardiv se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere că recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia în temeiul art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, de a declara inadmisibil recursul depus de către Iulia Globenco, reprezentată de avocatul Vitalie Caldîba.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul depus de Iulia Globenco, reprezentată de avocatul Vitalie Caldîba se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru